

CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod o Gyngor Gwynedd

Dyddiad y Cyfarfod:	1af Rhagfyr 2022
Teitl yr Eitem:	Cefnogaeth i Gynghorwyr – adrodd nol ar ganlyniadau holiadur i Gynghorwyr.
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Menna Jones
Swyddog Cyswllt:	Ian Jones, Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Gofynnir i'r Cyngor dderbyn y wybodaeth gan ofyn i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth ddefnyddio'r canlyniadau fel sail i sefydlu calendr pwyllgorau 2023/24 yn unol ag arweiniad y Canllawiau statudol perthnasol

CEFNDIR A RHESYMEG

2. HOLIADUR I GYNGHORWYR

2.1. Pwrpas yr adroddiad heddiw yw adrodd nol ar ganlyniadau holiadur a yrrwyd i'r holl Gynghorwyr ym mis Hydref 2022. Roedd tair elfen i'r holiadur fel a ganlyn:

- Amseriad cyfarfodydd y Cyngor
- Bodlonrwydd Gynghorwyr gyda Gwasanaeth y Tîm Democratiaeth
- Cyfathrebu gyda Chynghorwyr

2.2 Mae'r adroddiad yn amlinellu'r ymateb i rai o'r materion a godwyd, ond prif bwrpas yr adroddiad heddiw yw cyflwyno canlyniad yr holiadur i chi er gwybodaeth.

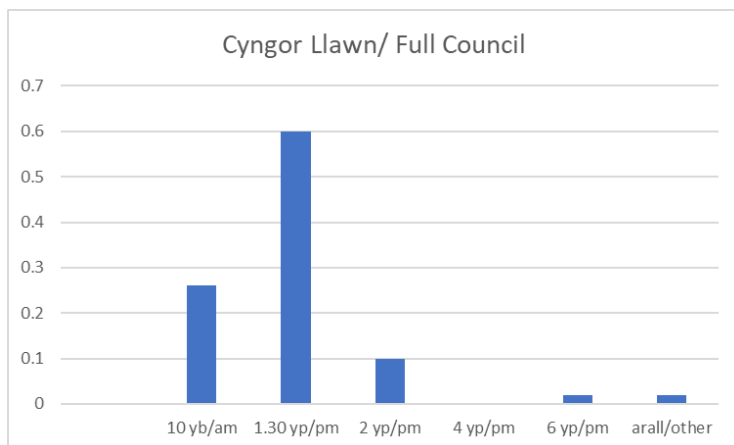
Amseriad Cyfarfodydd y Cyngor

2.3 Cyhoeddwyd canllawiau statudol (ar ffurf drafft yn bresennol) dan adran 6 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ar amseriad cyfarfodydd y Cyngor. Mae'n angenrheidiol i Gyngorau gynnal arolwg o leiaf unwaith yn fuan ar ôl pob Etholiad i asesu dewisiadau Gynghorwyr ac ymrwymo i weithredu ar y casgliadau. Dylid cynnal yr arolwg dim hwyrach na chwe mis ar ôl yr etholiadau cyffredin. Mae'r canllawiau hefyd yn gosod pwyslais ar ymateb i'r canlyniadau.

2.4 Er mwyn cydymffurfio a'r canllawiau statudol bu i ni anfon holiadur i'r holl Gynghorwyr yn ystod mis Hydref. Un o'r elfennau dan sylw oedd ceisio barn ar amseriad cyfarfodydd y Cyngor .

2.5 Bu i 42 aelod ateb yr holiadur yn llawn. Gweler dadansoddiad isod o'r ymatebion ddaeth i law, ynghyd ag amlinelliad o'r camau nesaf.

2.6 Cyngor Llawn

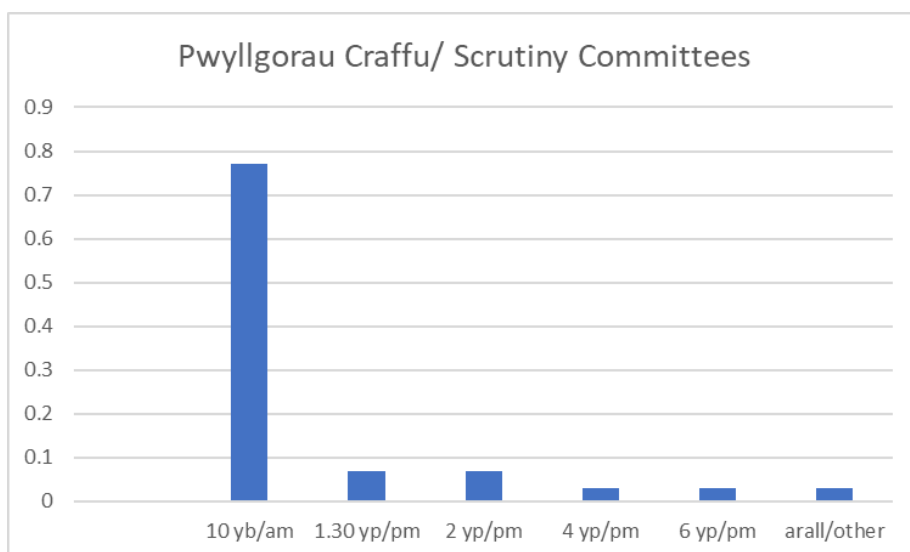

Bu i **60%** nodi yr awydd i'r cyfarfod gael ei gynnal am **1:30 yp**, gyda 26% yn nodi 10am, 10% yn nodi 2pm a 2% yn nodi 6pm ac amseriad arall. Derbyniwyd sylwadau a oedd yn amlygu'r angen i gychwyn yn y prynhawn gan fod angen i'r grwpiau gwleidyddol allu cyfarfod yn ystod y bore a chael cyfle i drafod yr rhaglen.

2.7 Cabinet

Bu i **75%** o'r aelodau Cabinet a gyflwynodd ymateb nodi awydd i'r cyfarfod fod yn cychwyn am **1:30 yp** gyda 25% yn nodi 10 y bore. Mater i'r Cabinet ei hun yw amseru ei gyfarfodydd, ond adroddir yma er gwybodaeth.

2.8 Craffu

O ran amseriad y pwyllgorau Craffu, nododd **77%** eu bod yn awyddus iddynt gychwyn am **10 yb**, gyda 7% yn nodi 1:30 yp, 7% yn nodi 2 yp, a 3% yn nodi 4 yp, 6 yp ac amser arall.

Derbyniwyd sylwadau y dylid parhau i gynnal pwyllgorau craffu yn y bore gan fod modd gwneud gwaith ward yn y prynhawn. Yn ogystal, roedd eraill yn nodi sylwadau ynghylch cyfarfodydd maith, gan nodi fod cychwyn y cyfarfod yn y bore yn golygu fod modd cael egwyl cinio cyn ail ymgynnull ar gyfer sesiwn prynhawn.

2.9 Cynllunio

Roedd **56%** o blaid yr awydd i'r Pwyllgor Cynllunio gychwyn am **10yb**, gyda 28% yn nodi 1:30pm, 11% yn nodi amser arall, a 5% yn nodi 6pm. Nododd un unigolyn eu bod wedi dewis 10 y bore fel amser mwyaf ffafriol, ond eu bod yn sylweddoli fod ymweliadau safle yn cael eu cynnal ar fore y cyfarfod yn achlysurol ac y byddai hynny yn mynd yn groes i'r trefniant yma. Bydd yn rhaid rhoi ystyriaeth pellach i'r canlyniadau hyn law yn llaw ag ymarferoldeb/goblygiadau newid yr amser wrth fwrw ymlaen i drefnu calendr pwyllgorau y flwyddyn nesaf.

2.10 Pwyllgorau Eraill

O ran pwyllgorau eraill sy'n cael eu cynnal nododd **68%** eu dymuniad i'r pwyllgorau fod yn dechrau am **10 yb**, gyda 12% yn nodi 1:30 yp, 8% yn nodi 2 yp, a 3% yn nodi unai 4 yp, 6 yp neu arall.

2.11 Mae'r detholiad isod o sylwadau am amseriad pwyllgorau yn cynrychioli y prif negeseuon gafodd eu cyflwyno:

"Fel Cynghorydd sydd hefyd gyda swydd llawn amser, nid yw'n bosibl i mi fynychu pob cyfarfod sydd yn cael eu cynnal yn ystod y dydd. Mae cyfarfodydd sydd yn cael eu cynnal am 16.00 yn gweithio'n llawer gwell i mi yn bersonol."

"Ar gyfer pwyllgorau eraill, os y'u cynhelir yn y bore mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i barhau tan y prynhawn os oes angen mwy o amser. Mae'n well gennyf osgoi cyfarfodydd gyda'r hwyr gan fod llawer o gyfarfodydd yn y gymuned yn digwydd bryd hynny, e.e. llywodraethwyr ysgol, cynghorau cymuned, grwpiau gwirfoddol, pleidiau gwleidyddol"

"cyfarfodydd yn ystod y dydd yn gweithio'n well - llawer o alwadau eraill yn yr hwyr"

"Dim rheswm penodol a deud y gwir, dim ond teimlo bod hi'n bwysig ymroi i'r gwaith cyngor yn y bore (eithriad yw'r Cyngor Llawn oherwydd y cyfarfodydd Grŵp) ! Hoffwn i DDIM cynnal cyfarfodydd gyda'r nos, ond fel eithriad."

"Byddwn yn falch o gael pwyllgorau yn y bore os yn bosib, byddwn hefyd yn falch o gael pwyllgorau, hyfforddiant a cyfarfodydd y Cyngor i gyd ar ddyddiau penodol fel Mawrth, Mercher, lau yn lle bod pethau ar draws yr wythnos. Byddai hyn yn galluogi mi i drefnu a cynllunio yn well."

2.12 Yn ogystal cyflwynwyd sylwadau ynghylch hyd pwyllgorau. Roedd negeseuon clir ynghylch yr angen i sicrhau toriad am amser synhwyrol os yw cyfarfod o unrhyw bwyllgor yn rhedeg yn hir. Mae'n ofynnol sicrhau hyn er mwyn caniatáu i unigolion (yn Gynghorwyr a staff) gael amser i gael bwyd, ychydig o ymarfer/symud a thoriad oddi ar y sgrin mewn cyfarfod rhithiol neu wrth ymuno o bell mewn cyfarfod amlleoliad.

- 2.13 Yn amlwg nid oes modd cyrraedd anghenion pawb, fodd bynnag yn unol a'r Canllawiau statudol dan ddarpariaeth Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 mae'n rhaid rhoi sylw i weithredu ar y canlyniadau, sef argymhellion y mwyafrif. Y camau nesaf yw defnyddio'r wybodaeth uchod fel sail i drafodaethau ar gyfer creu Calendr Pwyllgorau 2023/24.

Bodlonrwydd Cynghorwyr gyda gwasanaeth y Tîm Democratiaeth

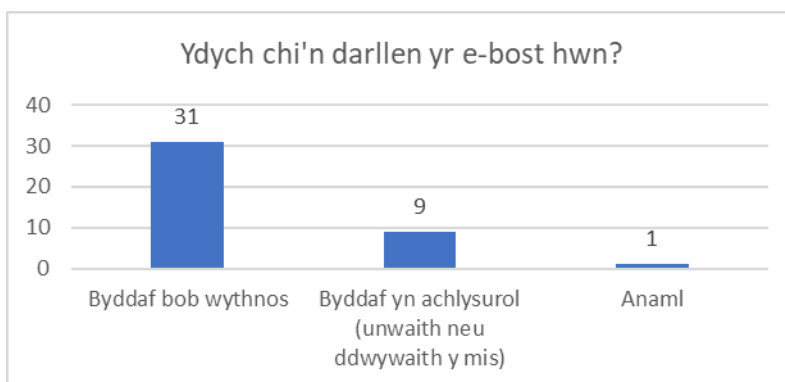
- 2.14 Rydym yn awyddus i fod yn gwella ein gwasanaeth yn barhaus a sicrhau darparu'r gefnogaeth sydd ei angen ar gyfer Cynghorwyr. Felly, yn dilyn cyfnod croesawu Aelodau ar ôl yr Etholiad roedd yn amserol i ofyn am adborth ar y gwasanaeth sydd yn cael ei gynnig gan y tîm democratiaeth yn benodol.
- 2.15 Gofynnwyd amrywiaeth o gwestiynau, gan gynnwys bodlonrwydd gyda gwaith y tîm ynghyd ag unrhyw ddatblygiadau y gallai'r tîm ei wneud i'r dyfodol. Unwaith eto, roedd 41 Cyngorydd wedi ymateb yr holiadur yn llawn gan nodi eu barn am wasanaeth y tîm.
- 2.16 Nododd **95%** fod y gwasanaeth **yn dda iawn, neu'n dda** gyda 2 gynghorydd yn nodi fod y gwasanaeth yn dderbyniol.
- 2.17 Derbyniwyd nifer o sylwadau ychwanegol, a oedd yn cynnwys yr isod:
- “Mae'r tîm wedi bod yn groesawgar es i mi gychwyn y swydd ac yn gefnogol iawn i unrhyw ymholiad”*
- “Mae'r tîm wedi bod yn gefnogol, yn weithgar ac bob tro yno i helpu a galluogi mi fel cynghorwr newydd.”*
- “Cyfathrebu effeithiol, cwrtais, cydwybodol a chyfeillgar.”*
- “In eighteen years, I don't think I've ever experienced any problems and have always found the team members to be very helpful.”*
- 2.18 Holwyd a oes unrhyw ddatblygiadau neu newidiadau y gall y tîm eu gwneud i gefnogi Cynghorwyr ymhellach yn eu rôl. Ymhlith y sylwadau nodwyd anfodlonrwydd gyda'r gweithredu'n ddemocrataidd / gwleidyddol yn y Cyngor. Mater gwleidyddol oedd dan sylw yma.
- 2.19 Ymhlith y sylwadau eraill derbyniwyd y canlynol. Nodwyd cais gan aelod am 'fentor' anffurfiol, a rhestr wythnosol o'r hyfforddiant sydd ar gael. Mae'r cais eisoes wedi ei yrru ymlaen i'r Tîm Dysgu a Datblygu i drafod yn uniongyrchol gyda'r unigolyn.
- 2.20 Holwyd pa ddogfennau sydd ar gael ar y Mewnrwyd Aelodau. Yn sgil y sylw, byddwn yn anfon gwybodaeth dros yr wythnosau nesaf yn amlygu cynnwys y mewnrwyd aelodau fel fod pawb yn ymwybodol o'r wybodaeth ddefnyddiol iawn sydd yno.
- 2.21 Mynegodd un aelod anfodlonrwydd gyda'r ffordd mae presenoldeb mewn cyfarfodydd yn cael ei nodi ar hyn o bryd, a byddwn yn trefnu cyfarfod gyda'r unigolyn dros yr wythnosau nesaf i drafod y mater.
- 2.22 Roedd cais gan un aelod am gydnabyddiaeth e-bost pan fydd y tîm democratiaeth yn derbyn ymddiheuriad o gyfarfodydd. Bydd y tîm yn symud i weithredu ar yrru neges

cydnabyddiaeth yn y dyfodol agos, fodd bynnag bydd hynny ar gyfer ymddiheuriadau a dderbynnir mewn da bryd.

- 2.23 Rydym yn awyddus i wella ein gwasanaeth ac ateb gofynion Cynghorwyr gan ddatgan a gweithredu'n barhaus ar hynny . Yn ogystal a'r holiadur electroneg sy'n cael ei yrru at Gynghorwyr ddwy waith y flwyddyn, rydym wedi ail afael yn ein trefniadau i gynnal sgwrs gyda 2 neu 3 Cynghorydd bob mis er mwyn trafod y gefnogaeth sy'n cael ei gynnig i chi a chael gwell dealltwriaeth o'r rhwystrau.

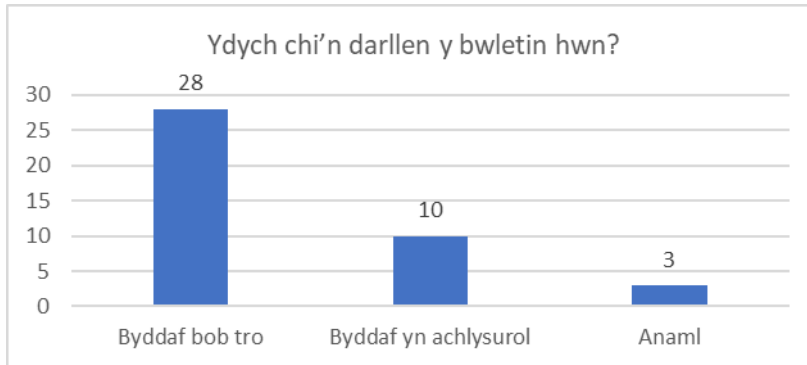
Cyfathrebu gyda Chynghorwyr

- 2.24 Roedd yr ymarferiad hefyd yn gyfle i holi barn yr Aelodau am y dulliau mae Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu'r Cyngor yn eu defnyddio i rannu newyddion / gwybodaeth ddefnyddiol efo Cynghorwyr a sut gellir gwella'r ddarpariaeth i helpu Aelodau gyda'u gwaith.
- 2.25 Holwyd am bedwar maes cyffredinol – y Bwletin Wythnosol i'r Aelodau; Bwletin Arweinydd a Dirprwy Arweinydd y Cyngor; Mewnwyd yr Aelodau; y bwriad i gynnal cyfarfodydd a/neu nodiadau briffio ar faterion allweddol.
- 2.26 Cafwyd adborth cadarnhaol ac adeiladol am y pwyntiau hyn, fydd o fudd i'r Gwasanaeth cyfathrebu barhau i ddiwallu anghenion Aelodau Etholedig. Dyma amlinelliad o'r ymatebion a dderbyniwyd:
- i) E-bost wythnosol **Bwletin yr Aelodau** a anfonir i holl gynghorwyr yn wythnosol sy'n cynnwys dolenni i eitemau newyddion ar y fewnwyd ac ambell eitem berthnasol arall:
- Dywedodd **76%** (31) eu bod yn ei **ddarllen bob wythnos**;
 - Dywedodd **22%** (9) eu bod yn ei ddarllen yn **achlysurol** (unwaith neu ddwywaith y mis);
 - Dywedodd **2%** (1) mai yn **anaml** maent yn ei ddarllen.

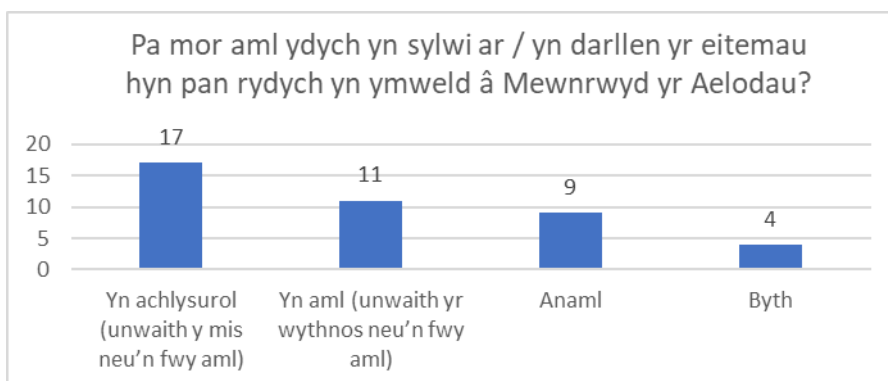
- ii) **Bwletin yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd** a anfonir i holl gynghorwyr bob yn ail wythnos – gan amlaf yn rhan o'r Bwletin Aelodau wythnosol:

- Dywedodd **68%** (28) eu bod yn ei ddarllen **bob tro**;
- Dywedodd **24%** (10) eu bod yn ei ddarllen yn **achlysurol**;
- Dywedodd **7%** (3) mai yn **anaml** maent yn ei ddarllen.

iii) Y gofod newyddion ar Fewnrwyd yr Aelodau ble cyhoeddir eitemau newyddion a phytiau gwybodaeth yn rheolaidd ar gyfer cynghorwyr:

- Dywedodd **27%** (17) eu bod yn sylwi ar/yn darllen yr eitemau hyn **yn aml** (unwaith yr wythnos neu'n fwy aml);
- Dywedodd **41%** (11) eu bod yn sylwi ar/yn darllen yr eitemau hyn yn **achlysurol** (unwaith y mis neu'r fwy aml);
- Dywedodd **22%** (9) mai yn **anaml** maent yn sylwi ar/yn darllen yr eitemau hyn;
- Dywedodd **10%** (4) nad ydynt **byth** yn sylwi ar/yn darllen yr eitemau hyn.

iv) Sesiynau a Nodiadau Briffio. Mae bwriad i ddechrau cynnal sesiynau briffio a darparu nodiadau briffio ar gyfer aelodau ynghylch materion allweddol sy'n

debygol o ddwyn sylw yn y gymuned neu yn y wasg. Y nod fydd rhoi gwybodaeth gefndirol am bwnc penodol fel fod Aelodau yn cael amser i ddeall mwy am y cyd-destun cyn derbyn ymholiadau.

- Dywedodd **88%** (35) eu bod yn meddwl byddai hyn yn **ddefnyddiol**;
- Dywedodd **10%** (4) **nad oeddynt yn gwybod** os byddai hyn yn ddefnyddiol;
- Dywedodd **3%** (1) **na fyddai hyn yn ddefnyddiol**.

2.27 Roedd cyfle i'r Aelodau nodi sylwadau ac awgrymiadau ysgrifenedig ar gyfer pob cwestiwn. Mae'r Gwasanaeth yn ddiolchgar i'r nifer fawr a fanteisiodd ar y cyfle i gynnig sylwadau. Ar sail yr adborth yma, bydd gwelliannau yn cael eu cyflwyno fydd yn cynnwys:

- Eitemau rheolaidd yn y Bwletin Wythnosol fydd yn denu sylw pellach at wybodaeth defnyddiol sydd ar gael ar y Fewnrwyd Aelodau, er enghraifft:
 - Calendr Hyfforddiant Aelodau;
 - Cyfarwyddiadur o swyddogion allweddol ym mhob maes;
 - Calendr o dyddiadau ac amseroedd Pwyllgorau'r Cyngor;
 - Manylion ymgynghoriadau ac ymarferiadau ymgysylltu'r Cyngor a'n partneriaid;
- Erthyglau nodwedd am unigolion sy'n gweithio i'r Cyngor a'u gwaith;
- Erthyglau achlysurol i amlygu gwaith rhai pwyllgorau yn ychwanegol i waith y Cabinet;
- Sefydlu trefn o gynnal Cyfarfodydd Briffio a darparu Nodiadau Briffio i'r Aelodau am faterion allweddol tebyg i'r cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd yn ddiweddar gyda'r Prif Weithredwr am gyllideb y Cyngor a'r sefyllfa ariannol.

3. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.1 Mae'r canlyniadau eisoes wedi eu hadrodd i gyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ar 15/11/2022 er gwybodaeth iddynt.

3.2 SYLWADAU'R SWYDDOGION STATUDOL:

Swyddog Monitro:

Mae adolygu amseru cyfarfodydd y Cyngor yn ddarostyngedig i Ganllawiau Statudol a wnaethpwyd dan ddarpariaethau Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae'r Canllawiau yma wedi bod yn destun ymgynghoriad diweddar er na ragwelir y bydd newidiadau eang yn deillio. Fodd bynnag maent yn gosod pwyslais ar ymateb i'r canlyniadau. Mae'n briodol felly fod y Cyngor yn ystyried y canlyniadau yma fel rhan o'r broses o sefydlu calendr cyfarfodydd a threfniadau cyfarfodydd gan dderbyn fod angen cloriannu agweddau ymarferol o amgylch cyfarfodydd hefyd.

Swyddog Cyllid Statudol:

“Dim i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol”